

Belgische investeerders op de illegale toer?

Verbod op financiering clustermunitie wordt na twee jaar nog steeds overtreden

Vrijdag 8 mei 2009

Netwerk Vlaanderen vzw

In 2007 verbiedt België als eerste land haar burgers en investeerders om nog te investeren in bedrijven die anti-persoonsmijnen of clustermunitie produceren. Maar de Belgische regering laat na om de wet uit te voeren en te controleren. Uit dit rapport blijkt dat de wet voorlopig nog steeds wordt overtreden.

1. België verbiedt als eerste land investeringen in anti-persoonsmijnen en clustermunitie

Op 20 maart 2007 wordt in het Belgische Parlement met unanimitéit een wet¹ goedgekeurd die Belgische investeerders verbiedt om nog langer producenten van anti-persoonsmijnen en/of clustermunitie te financieren. Deze wet is een internationale primeur en werkt op dit moment inspirerend voor campagnevoerders, politici en wetgevers in verschillende andere landen.

De wet, die gepubliceerd werd in het Staatsblad van 27 april 2007 verbiedt “*de financiering van een onderneming naar Belgisch recht of naar buitenlands recht, met als activiteit de vervaardiging, het gebruik, het herstel, het te koop stellen, het verkopen, het uitdelen, invoeren of uitvoeren, het opslaan of vervoeren van anti-persoonsmijnen en/of submunitie in de zin van deze wet, en met het oog op de verspreiding ervan.*”

De wet definieert ook wat bedoeld wordt met het verboden concept ‘financiering’. “*Met financiering van een in de lijst opgenomen onderneming worden alle vormen van financiële steun bedoeld, namelijk kredieten, bankgaranties alsook het verwerven voor eigen rekening van de door de onderneming uitgegeven financiële instrumenten.*”

Teneinde enige rechtszekerheid te verlenen aan de Belgische investeerders en de financiële sector, werd in deze wet aan de Koning (in casu de Belgische regering) opgedragen een lijst te publiceren:

- “i) van de ondernemingen waarvan is aangetoond dat zij een activiteit bedoeld in het vorige lid uitoefenen;*
- ii) van de ondernemingen die voor meer dan de helft aandeelhouder zijn van een onderneming bedoeld in i) en;*
- iii) van de instellingen voor collectieve belegging die houder zijn van financiële instrumenten van een onderneming bedoeld in i) en ii).”*

Een lezing van de wet en van de voorafgaande handelingen in de Kamer en Senaat, maakt duidelijk dat het een lijst betreft van bedrijven (zowel Belgische als buitenlandse) die betrokken zijn bij de productie van anti-persoonsmijnen en/of clustermunities. En bij uitbreiding ook de meerderheidsaandeelhouders van deze bedrijven en beleggingsfondsen die waardepapieren van deze bedrijven in handen hebben.

2. Belgische overheid maakt het werk niet af

Op 24 april 2008, ongeveer één jaar na de publicatie van de wet in het Belgisch Staatsblad, roepen een aantal organisaties Minister van Financiën Reynders op dringend werk te maken van de implementatie van deze wet.ⁱⁱ Op 1 mei 2008 moet de lijst immers gepubliceerd worden, en er is ook nog steeds geen duidelijkheid over de controle op deze wet.

Geen lijst

Voor wat betreft de publicatie van de lijst antwoordt Reynders via zijn woordvoerder:ⁱⁱⁱ
“We vroegen aan Justitie om ons de informatie inzake de betrokken bedrijven over te maken. We beschikken immers niet over bewijsmateriaal omtrent de geviseerde bedrijven. Justitie is echter wel in staat om ons de namen van de bedrijven te geven die al veroordeeld zijn voor dit soort feiten of die daarvoor in aanmerking komen.”

Deze verwijzing naar ‘veroordeelde bedrijven’, en naar het kabinet van Justitie is op dat moment en tot op heden niet relevant.

1. Het betreft hier een lijst van bedrijven die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling van anti-persoonsmijnen en clustermunities. Voorbeelden van dergelijke bedrijven zijn Raytheon (USA), Lockheed Martin (USA), Singapore Technologies Engineering (Singapore) etc.
  - ❖ De productie van anti-persoonsmijnen is verboden in alle landen die het Ottawa verdrag (1997) geratificeerd hebben (155 landen). De productie van anti-persoonsmijnen is bvb. niet verboden in de Verenigde Staten of in Singapore.
  - ❖ De productie van clustermunities is op dat moment enkel verboden in België en Oostenrijk.

Om deze reden is het volledig onduidelijk waarom het Ministerie van Financiën de verantwoordelijkheid legt bij het Ministerie van Justitie. Het gaat immers vooral om een lijst van bedrijven die in hun eigen land nietss illegaal doen, omdat de productie van anti-persoonsmijnen en/of clustermunities daar niet verboden is.

2. Om de lijst te publiceren zal een ministerie een opdracht moeten uitschrijven voor gespecialiseerde onderzoeksbureaus. Een dergelijk bureau kan dan onderzoek uitvoeren en een lijst afleveren. Op regelmatige tijdstippen (bvb. half-jaarlijks) zal de lijst moeten geactualiseerd worden. Geen enkel ministerie beschikt in hoofde van haar bevoegdheden over meer informatie om deze lijst op te stellen dan een ander ministerie.
3. Aangezien het hier gaat om de uitvoering van een wet die de financiële sector reguleert, lijkt het vanzelfsprekend dat de Minister van Financiën de volledige verantwoordelijkheid draagt en neemt voor de uitvoering van deze wet.

Sindsdien hebben noch het Ministerie van Justitie, noch het Minister van Financiën, noch een ander orgaan van de uitvoerende macht de lijst gepubliceerd die door de wet wordt opgelegd.

Geen controle op uitvoering van de wet

Ook wat betreft de controle op deze wet van 20 maart 2007 is het nog steeds koffiedik kijken. Aangezien de wet van maart 2007 rechtstreeks verwijst naar de witwas-wet zou deze rol weggelegd kunnen zijn voor de CBFA, de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen. Op een schriftelijke parlementaire vraag hierover van Dirk Vandermaelen (sp.a) in de Commissie Financiën (januari 2008) reageerde Minister Reynders: *“Momenteel wordt het KB ter uitvoering van artikel 2 van de wet van 20 maart 2007 voorbereid. In dit onderwerp zullen eveneens de toezichhoudende instanties worden bepaald.”*

Ook van dit KB is nu in april 2009 nog steeds geen spoor.

Wet wel degelijk van kracht sinds 2007

Ondanks het feit dat de lijst er niet is, en ondanks het feit dat de wet blijkbaar niet gecontroleerd wordt, zijn alle Belgische investeerders (privé personen, banken, investeringsfondsen, pensioenfondsen, ...) sinds de dag van de publicatie (27 april 2007) onderhevig aan het verbod om nog producenten van anti-persoonsmijnen en/of clustermunitie te financieren.

3. De wet wordt overtreden

In april 2009 voert Netwerk Vlaanderen een kort onderzoek uit naar de publieke informatie over investeringsportefeuilles van een aantal beleggingsfondsen die op de Belgische markt aan investeerders worden aangeboden. Er werden ad random een aantal investeringsportefeuilles uitgekozen en onderzocht. Netwerk Vlaanderen moet tijdens dit onderzoek vaststellen dat de wet overtreden wordt, en dat nog steeds fondsen aangeboden worden die onder andere investeren in producenten van anti-persoonsmijnen en clustermunitie.

De producenten

In dit onderzoek stuit Netwerk Vlaanderen op investeringen in vier Amerikaanse bedrijven: General Dynamics, Lockheed Martin, L-3 Communications, Textron. Al deze bedrijven bevinden zich omwille van hun betrokkenheid bij clustermunitie op de zwarte lijsten van internationale investeerders zoals Norwegian Pension Fund (Global), KBC Asset Management, Danske Bank, ...

- General Dynamics (USA) produceert essentiële componenten voor de CBU-97 clustermunitie.
- Lockheed Martin (USA) produceert verschillende soorten clustermunitie zoals bvb. de MLRS26.
- L-3 Communications (USA) produceert sleutelcomponenten voor verschillende clustermunitieën.
- Textron (USA) produceert de CBU-97 en CBU-105 clustermunitie.

De overtredingen^{iv}

Fortis Bank, Dexia Bank en Delta Lloyd Bank (laatstgenoemde enkel niet voor het fonds Parvest Balanced (Euro)) bieden in België een aantal subfonds van de Parvest Funds aan, ontwikkeld en beheerd door **BNP Paribas**. Drie van deze fondsen investeren op datum van 31 augustus 2008 (laatste beschikbare info) in de clustermuniteiproducent Lockheed Martin.^v

Fonds	Bedrijf	A/O ^{vi}	Aantal	Bedrag
Parvest Balanced (Euro)	Lockheed Martin	A	3.000	€ 237.269
Parvest Global Equities	Lockheed Martin	A	4.000	US\$ 465.760
		A*	6.600	US\$ 768.504
Parvest USA	Lockheed Martin	A	363.543	US\$ 42.330.947
		A*	51.831	US\$ 6.035.202

* = short positie in deze aandelen, securities lending

Citibank biedt in België een aantal subfondsen van de Legg Mason Global Funds aan, ontwikkeld en beheerd door **Citi FCP**. Drie van deze fondsen investeren op datum van 30 september 2008 (laatste beschikbare info) in diverse Amerikaanse producenten van clustermuniteiproducent.^{vii}

Fonds	Bedrijf	A/O	Aantal	Bedrag
Legg Mason Us Growth & Value Fund	Textron	A	5.489	€ 150.948
Legg Mason US Fundamental Value Fund	Lockheed Martin	A	9.300	US\$ 1.022.814
Legg Mason US Aggressive Growth Fund	L-3 Communications	A	15.600	US\$ 1.517.100

Bank Degroof promoot in België een aantal fondsen in eigen beheer. Eén van haar fondsen investeert op datum van 30 juni 2008 (laatste beschikbare info) in de Amerikaanse clustermuniteiproducent General Dynamics.^{viii}

Fonds	Bedrijf	A/O	Aantal	Bedrag
Degroof Global International Flexible Fund	General Dynamics	A	8.500	€ 454.254

Conclusie

Deze fondsen, die blijven investeren in aandelen van producenten van clustermuniteiproducent en die niet vallen onder de uitzonderingsregel voor indexfondsen, worden in België vrij verkocht.

- Alle kopers, particulieren en institutionelen, die instappen in deze fondsen overtreden op die manier, bewust of onbewust, de wet van 2007 die het financieren van clustermuniteiproducent verbiedt.
- De aanbieders van deze fondsen maken in België illegale investeringen mogelijk.

Contactpersoon:

Netwerk Vlaanderen: Esther Vandenbroucke, tel: 02/201.07.70 – GSM 0498/62.98.71 - esther@netwerkvlaanderen.be

Netwerk Vlaanderen vzw
Vooruitgangstraat 333/9
1030 Brussel
België

www.netwerkvlaanderen.be

Voor meer informatie over de wet:

<http://www.netwerkvlaanderen.be/nl/files/documenten/campagnes/bankenwapens/Q&A.pdf>

- i Wet inzake het verbod op de financiering van de productie, gebruik en bezit van anti-persoonsmijnen en submunitie, Federale Overheidsdienst Financiën, 20 maart 2007, Belgisch Staatsblad (27 april 2007)
- ii Minister van Financiën mist deadline van 1 mei, Persbericht Netwerk Vlaanderen, Réseau Financement Alternatif, Vrede, Vredesactie, Friends of the Earth Vlaanderen & Brussel, Brussel, 24 april 2008.
- iii Clustermunitie: Justitie moet lijst bedrijven afleveren (Financiën), Belga bericht, Brussel, 24 april 2008
- iv Het betreft hier telkens niet-indexfondsen. Indexfondsen genieten immers in de wet een uitzondering op het verbod tot financiering.
- V Halfjaarlijks jaarverslag Parvest, 31 August 2008; ICB wijzer Beama
- vi Aandelen/Obligaties
- vii halfjaarlijks jaarverslag Legg Mason Global Funds, 30 September 2008; ICB wijzer Beama
- Viii Halfjaarlijks jaarverslag Degroof Funds, 30 June 2008; Fact Sheet Degroof Global International Flexible Fund; ICB wijzer Beama.